

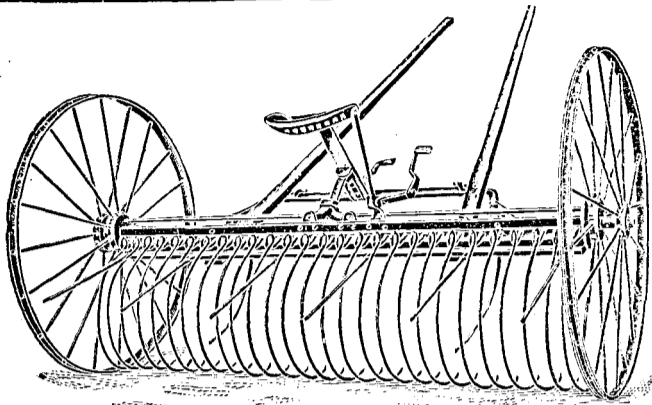
Tokajlási

ERDÉLYI GAZDA

XXXVIII. EVFOLYAM.

KOLOZSVAR. 1906. JUNIUS 24.

25. SZAM

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mező-**MOSONBAN**
gazdasági gépgyára által

elismert gondos kivitelben szállítanak:

MINDENMŰ EGYSOROS KAPÁLÓESZKÖZÖK,

Columbia Cultivátorok, Herrmann kapálók.

Eredeti Laass-féle 6 soros Kapálógépek,

Burgonyamivelő eszközök,

Szénagereblyék, Szénaforgatók,

„OSBORNE”

1672

kévekötő és marokrakó aratógépek, fűkaszaló gépek, stb.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a.

Fiókraktár:

Temesvár, Gazdaudvar.

Állandó bizományi raktár:

MARTON IGNÁCNÁL KOLOZSVÁR, FERENCZ-JÓZSEF-ÚT 3.

„Grand Prix“ (a legnagyobb kitüntetés)
a saint-louis-i világi kiállításon.

Alfa Separator R. J.

Iroda és gyár: Budapest, VI., Lomb-utcza 11.

Tejgazdasági Gépgyár.

Szállít tejgazdasági eszközöket és gépeket!
Jelenészetek, tejgazdasági telepek, tejszövetke-
zetek berendezése!

Mindig friss sajtoltó por és folyékony oltó!

Több mint 600 első díj!!!

Évi gyártás kb. 80,000 Alfa separator.

Arjegyzékkel, költségvetéssel, utbaigazítással
készséggel szolgálunk. 1018.

Magánjáró gőzcséplőkészleteket,
• Vetőgépeket, Szénagyűjtőket, •
szabad. Burgonyakiemelőgépeket,
• szab. burgonyaosztályozókat, •

és mindenféle egyéb gazdasági gépet szilárd
szerkezettel és szolid kivitelben szállít:

DRÖSSLER KÁROLY

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, érc- és vasöntőde

Gyártelep: POZSONY. BUDAPEST, VI., Váci-körút-59.

Gőzcséplőkészletek, 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok, Szalmaprések gőzhajtásra. Aratógépek és egyéb

Mezőgazdasági gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynökségénél

Budapest, V. kerület, Váci-körút 32. szám

Arjegyzéket és költségvetést kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Erdélyi képviselő: WESSEL LEÓ Kolozsvár, New-York-szálloda.

MEUCKE A. GÖZEKEGYÁR

HAUSNEINDORF-I

magyarországi
vezérképviselősége:

Budapest,

VI., Teréz-körút 31.

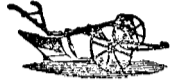
1707.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH,™
Budape st, Váci-körút 63.

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakaszalók, járgány-cséplőgépek, löhère-cséplők, tisztító-rosták, kő-ikolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyújtók, boronák, sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecs-kavagók, répvágók, kukorica-morzsolók, arálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ékek, 2- és 3-vasú ékek és minden egyéb gazdasági gépek.

1242

Törlesztő kölcsönök.

Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

ELŐNYÖS FELTÉTELEK.

Teljes 100-as árfolyam.

Cséplőgép-tulajdonosok!

A belügyminiszteri 1903/73565. o o sz. rendelettel előírt o o

mentőszekekrények

gőzgépekhez kemény fából teljesen felszerelve 30 koronáért, járgánygépekhez pléhdobozban 6 kor.-ért, beszerezhetők a

Magyar orvosi műszertárban

— orvosi műszerek, kötszerek, és sérvkötők gyára —

Budapest. VII., Kerepesi-út 32.

Pótláshoz szükséges egyes szerek jutányos árért szállíttatnak. 1752

Gazdasági kereskedelmi és ipar-bank Részvény-Társaság

BUDAPESTEN, ERZSÉBET-KÖRÚT 35.

Telefon 149. Postatakpzri Cheque számla: 15603
Cheque számla: a Magy. lezá nit. és pénzváltó-banknál

BANKOSZTÁLYA

utján törlesztéses jelzálogkölcsönt földbirtokokra, továbbá városi bérházakra legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban bonyolít le az érték legmagasabb arányáig. Megkeresésnél beküldendő a telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv.

VÁLTÓ-

kölcsönt gazdáknak, birtokosoknak, gazdatiszteknek,

KÖLCSÖNT

sorsjegyekre, értékpapírokra és vidéki takarékpénztári részvényekre a legelőnyösebb módon eszközöl.

Árjegyzék, költségvetés és szakszerű felvilágosítás ingyen.

Gazdasági egyesületeknek, valamint községi szervezeteknek tömeges megrendelésnél rendkívül kedvezményes árak és feltételek.

GÉPOSZTÁLYA

utján szállít csakis elsőrendű gyártmányban legkedvezőbb fizetési feltételek mellett:

- Gazdasági gépeket,
- Gőzcséplő-készleteket,
- Tolókerék-rendszerű vetőgépeket,
- Egyetemes acél-ékeket,
- Gazdasági malomberendezéseket,
- Téjgazdasági gépeket,
- Fűrészgyári berendezéseket,
- Szecs-kavagókat,
- Répvágókat,
- Morzsolókat,
- Darálókat stb.

Téjgazdasági, baromfitenyésztés-gépek és eszközök, fejtelepek, szu-kor-, szesz- és keményítő-gyárak be- rendezése. Műtrágya, erőtakarományok Derbymalasse, zsák, ponyva stb. stb

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermek vannak:

Kolozsvár Miskole
Mátyás király-tér 10. Városház-tér 20.

Dés S.-A.-Ujhely
Felső-sétáter. Fötér 9.

1729 **Sárospatak**
Kossuth Lajos-u. 70.

NAY és RÓNA

Gép, fecskendő és szállítóeszközgyár.

Központ:

BUDAPEST, V., KÁLMÁN-UTCA 15.

Taligák, szállító-eszközök bármely építkezés, gazdaság és iparüzem számára.

Diaphragma-szivattyúk. Fecskendők.

Emelő-szerszámok. Vasuti szerszámok.

Mindenféle műszaki és gazdasági kellékből állandó nagyraktár.

Tessék ajánlatot kérni. Telefon.

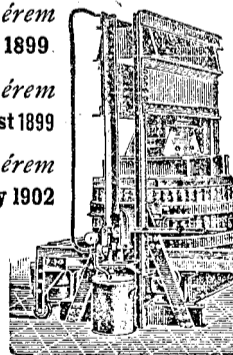
Hydraulikus sajtók

Arany érem
Szeged 1899.

Arany érem
Budapest 1899

Arany érem
Pozsony 1902

Hydrau-
likus
sajtóért

szőlő- és gyümölcsmust sajtolásra a nagy üzem számára 2 kitolható kosárral vagy 1 kosárral.

Bor-, gyümölcsbor- és gyümölcsnedv-sajtókat kézihajtásra Herculesnyomóerő-szerkezettel, fa- vagy vastányérral.

Gyümölcs és szőlő őrleket

bogyózó-
gépeket

Gyümölcs-aszaló készülékeket gyártanak és szállítanak jótállás mellett, mint különlegességet a legújabb szerkezetben

Mayfarth Ph. és Ta., Bécs, II/1.

— különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben. —

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve. Megrendelések idejekorán kéretnek

1750

Mindennemű, vízben oldható és szavatolt beltartalmú **műtrágyafélék**, ugymint: csontliszt és ásványi **szuperfoszfátok**, valamint a tavaszi vetések trágyázására alkalmas különböző: nitrogén és káli tartalmu szuperfoszfátok és chilisalétrum a legjobb minőségben és a legkedvezőbb feltételek mellett kaphatók a:

Zalathnai Kénkovand-Ipar Részvénytársaságnál

Központi Irodája: BUDAPESTEN, V. ker., Nádor-utca 4. szám, a hová a rendelések és mindennemű kérézősködések intézendők.

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASÁGI EGYESÜLET ÉS AZ
ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, PETŐFI-UTCA 7. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Gazdasági szakoktatásunk. <i>Tokaji László.</i> . . .	303
A városi szemét értékesítése.	305
Borbetegségek és borhibák. <i>Dr. Beintner Ferenc.</i>	306

Könyvismertetés:

„A borászat kézi könyve.”	306
-------------------------------------	-----

Kormányintézkedések:

Gyümölcsstermesünk értékesítése.	307
Darányi a munkásokhoz.	307

Vegyes közlemények:

Az Erdélyrészi XV. tenyészállatkiállítás és vásár. — A romániai gazdatanulmányút. — Erdélyrészi növénytermelési kísérleti állomás. — Udvarhelyvármegyei gazdák értekezlete. — Gazdák figyelmébe! — Pályázati hirdetés. — A hasznos madarak nemzetközi védelme. — Rendelet a gazdasági munkás- és cseléd lakásokról. — Méhészeti előadások.	307
--	-----

Hirdetések.

Gazdasági szakoktatásunk.

Az utóbbi pár évtized tapasztalatai és tanulságai minden valószínűség szerint rövidesen reávezetnek minket arra az égetően kívánatos elhatározásra, hogy *mezőgazdasági szakoktatásunk egész szervezetét gyökeresen átalakítsuk.* Ez az alapjából való újjászervezés pedig csak abban az esetben fog helyes irányban történni, ha azt első sorban a szerzett tapasztalatoknak és tanulságoknak szigorú szem előtt tartásával és az élet igényeinek okos mérlegelésével kezdjük el és hajtjuk végre.

A közel múlt és jelen idők különösen a következőkről győzhették meg a kérdés iránt érdeklődőket és az azzal foglalkozó tényezőket:

1. Kezdjük legalól. *A földműves iskolák* annak a hivatásnak és célnak, amelyre szerveztettek — nem felelnek meg

1903. november 15-én és 22-én ugyan-ezen a helyen megjelent fejtegetéseim során kimutattam, hogy minden ilyen legalsó fokú iskolát végzett »végbizonyítványos« szakember az államnak minimum ötezer koronájában áll. Ráműtattam a számtalan nehézségekre, amelyek a kitűzött célra való nevelésnek útját elállják és a fonákságokra, amelyek az ezen iskolákból az életbe kilépő és elhelyezkedni alig tudó alakok sorsát — többé-kevésbé egész életpályájuk folyamán — karakterizálják.

Kimutattam, hogy az életben 100 ilyen legalsó fokon, de horribilis magas áron képzett ifju emberből körülbelül:

- 1.) 7 lesz kisbirtokon a maga gazdája;
- 2.) 25 jut el legmegfelelőbb pályájára: gazdasági altisztai állásokra;
- 3.) 3 kiemelkedik társai közül és rendelkező tisztai állásokhoz jut;
- 4.) 45 más pályára megy (posta, vasút, csendőrség, gyári és ipari vállalatok, városi szolgálat stb.), vagy sorsával elégedetlenül hanyódik ide oda;
- 5.) 20 elzúllik, vagy ismeretlen viszonyok közé kerül.

Sem ezeket az adatokat, sem azt, hogy egy-egy ilyen képesítés legalább 5000 koronába kerül — senki eddig meg nem cáfolta.

Szilassy Zoltán azt írja a »Köztelek« idei 44. számában:

»Egész nyíltan merem állítani és ebben aligha tud valaki megcáfolni, hogy a földművesiskolák ma alig töltik be azt a hivatásukat és céljukat, amelyért szerveztettek. A kisbirtokosok fiai, egy-két földművesiskola leszámításával, alig foglalnak helyet ezek tanulóinak között és ha igen, a földművesiskolák jelen tanrendszere nem korszerű kisbirtokosokat, hanem félig művelt, a gazdasági pályára sóvárgó egyéneket nevel, akik az életbe nagy igényekkel lépnek ki, amely igényeik kielégítését képzettségüknel és alacsonyabb műveltségi fokozatuknál fogva fel nem lelhetik s ennek következtében az elégedetlen proletár-osztályt növelik. Ilyen viszonyok között a földművesiskoláknak a nép gazdasági nevelése szempontjából hivatásuk alig van, ennélfogva a reájuk fordított áldozatok nemcsak hiábavalók, hanem egyenesen károsak, mert oly ekszisztenciákat nevelnek, akik az életben alig tudnak elhelyezkedni és így legnagyobb részük csak az elégedetlen tömeg szaporítására szolgál.«

Ez a kijelentés is az én mostani és háromév előtti állításaimat erősíti meg.

2. Középfokú szakoktatási intézményeink, a *gazdasági tanintézetek* sem tökéletesek. Amíg ezekhez hat gimnáziumi, reál, vagy polgári iskolai előképzetést kívántunk, addig oda jóra való anyag alig került. Jóformán csak az érettségi elől meghátrált, egyébre kilátást nem nyújtó fiúk pályáztak oda. Most is, amióta a fokozatosan magasabb előképzettség bevezetését próbálgatjuk, alig jobb a szituáció. Aki minálunk érettségit tud tenni, az már mind egyetemi képesítés után töri magát. Kenyérkereső ifju — maturával — csak kivételesen és kiváló hajlam esetén tér a kalászos mezőkre. Ezeknek is nagyobb része — ha anyagilag is bírja — az akadémiára megy.

Gazdasági tanintézeteink — részben: éppen a fenti okokból is — jóval több okleveles embert produkálnak, mint amennyit az élet el tud helyezni és e sok között kevesebb megfelelő, mint amennyire szükség lenne. Az a fennebbi statisztika, melyet az életbe kilépő földműves iskolásokról összeállítottam, kevésbé teréssel, sajnos, az okleveles gazdászokra nézve is megáll. Tessék csak utána járni!

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

32 év óta

Mauthner
Ödön

császári és királyi udvari
magkereskedésében
BUDAPESTEN
kaphat.

Permetezéshez

Ajánlunk szavatolás mellett permetezőket, kénporfúvókat, vegytiszta rézgálicot, sublimált kénport, dr. Aschenbrandt-féle hordói- és rézkénport, raffiaháncsot, jutafonalat a legjutá-

nyosabb áron. — Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V. Alkotmány-utca 31.

3. Egyetlen *akademiánk* — leszámítva némely onnan kijövet élvezett gyér rangbéli megkülönböztetést és az ott elsajátított valamivel több sliffet — egyáltalán nem teszi többékké sem tudásban sem képességben az ott képzetteket, mint amennyit például egy gazd. tanintézetet érettségi után végzett okleveles gazdász ér. Hiszen a tananyag majdnem egészen azonos itt és ott. Legföllebb a praxis jobb néha — a gazdasági tanintézetet végzett ifjagnál.

Egy szóval: az egymástól csak rangban különböző közép és felső oktatási intézményink is csak egymásnak csinálnak mindkettőjükre káros konkurrenciát, de a kívánt célt ezek sem közelítik meg egészen.

Távolról sem oldjuk meg tehát szakoktatásunk kérdését a maga egészében azzal, ha most egy-kettőre még egy vagy két közép-intézetből akademiát csinálunk. Hanem, ha már teszünk valamit, akkor — tekintetbevételeivel az eddigi tanulságoknak és az élet igényeinek — fektessük új, egészségesebb és természetesebb alapokra szakoktatásunknak egész épületét.

Tagadhatatlan az, hogy háromféle minősítést kíván maga a gyakorlati élet. És pedig:

1. Kellenek alsó fokon: ügyes, arra teremtett és megfelelő, kiválóan gyakorlati képesítésű kiscgazdák és béresgazdák, munkavezetők, vagy felügyelők, mondjuk: altisztek.

2. Kellenek középfokon: elméletileg és gyakorlatilag egyaránt az életnek nevelt, passzionátus és intelligens középbirtokosok, bérlők és önállóan is intézkedni tudó gazdatisztek.

3. És végül kellenek a legfelső fokon: magasabb látkörrel és mindenirányu tudományos és gyakorlati képzettséggel felszerelt nagybirtokosok, szaktanárok, jószágigazgatók stb.

Az elsőre nézve ismét visszamegyek háromévelőtti írásaimhoz.

A földmives iskolák további céltalan forszírozása helyett akkor azt az ideát vetetem fel, hogy:

»Próbáljuk meg a nevelést és tanítást iskola nélkül, tanárok nélkül és oklevél nélkül.

Tanítson maga a gyakorlat, a jó példa és a tanulás eredménye legyen: egy egyszerű *szolgálati bizonyítvány*, amilyent egy iskolai bizonyítvány árából vehetünk tán ötöt, tizet, vagy ki tudja hányat!

Vannak országszerte *mintágazdáink!* Olyanok is, akiket a környezet közvéleménye tart olyanok: a nagy és középbirtokosok köréből és olyanok is, akiket erre a tisztességre felsőbb helyről kiválogattak és felszereltek. Az olyanoknak is, az ilyeneknek is — igen nagy hasznát látja a köz.

A tanulni vágyó kiscgazdák fiait is két osztályba oszthatjuk. Olyanokra, akik a ma-

guk gazdáivá válnak és olyanokra, akik szolgálni lesznek kénytelenek.

Jelöljük ki időszakonként azokat a nagy és középgazdaságokat, amelyekben tanulni, gyakorlati ismereteket szerezni lehet, amelyek tehát elismert, jó vezetés alatt állnak és küldjünk mindenikbe ennyi, vagy annyi tanulni vágyó földmives ifjut, *mint éves munkást.*

A birtok vezetőjének tegyük kötelességévé, hogy e munkásait *az éven át előforduló minden munkára megfelelő beosztással alkalmazza.*

Adjunk — ösztöndíj helyet — e fiuknak ruhára és egyéb költségekre évi 240 koronát. Szállást és kosztot adhat a birtokos nekik és szívesen is ad — azt hiszem — bármelyik, az általuk végzett munka elenében.

Év végén mindenik kap egy olyan *szolgálati bizonyítványt*, amilyet kiérdemelt.

Azokat, akik szolgálatba menés céljából akarnak tanulni, az első évben egy középbirtokra, a második évben egy nagy birtokra kellene küldeni, hogy mindkét irányban kiképeztessenek.

Azok ellenben, akik — mint kisbirtokosok — a maguk gazdái óhajtanak mindkét évet egy-egy paraszt mintagazdaságban tölthetnék el, természetesen lehetőleg két egymástól különböző irányú és viszonyú helyen.

A *szükséges elméleti ismereteket*, egy pár nekik ajándékozott és nekik való jó könyvecskéből, olvasgatás útján is elsajátíthatnák. Nem olyan sok az!

Igy egy-egy nem okleveles, de két éven át használhatóan, gyakorlatiasan és ügyesen kiképzett kész gazdasági altiszt, vagy kisbirtokos új gazda — nem kerülne többé, mint 500 koronába. Sőt ha két év után a legjobban beváltaknak még külön 500—500 korona segélyt is adnánk, amivel önálló existenciát alapítsanak, vagy telepesekké lehessenek, még úgy is minden eddigi egy végzett hallgató ur helyébe öt, vagy tíz ilyen hasznos polgárt teremthetnénk.

Ez pedig aligha volna rossz csere!

Ezt a nevelési és tanulási módszert pedig — egy-két utazó szakemberrel — az egész országban könnyűszerrel ellenőriztetni lehetne.

Ennek az eszmének helyességében és célravezetőségében — lehet benne elfogultság is talán, de — én ma is bízom.

Ezzel kapcsolatban és rátérve a 2. alattiakra is — nagy örömmel olvastam ugyancsak a »Köztelek« fennebb idézett cikkében a következő részt:

»Szükség van ezért oly *középfoku intézetekre*, mint a kereskedelmi szakoktatásnál az úgynevezett középkereskedelmi iskolák, vagy a technikai oktatásnál a középiszkolák a maguk szakmája körében betöl-

tenek, amelyek a fiatal gazdákat főként gyakorlatilag, de a kellő elméleti tanítás felhasználásával kiképezzék arra, hogy az életbe kikerülve, mint középbirtokosok, vagy bérlők, vagy ezek gazdasági kezelői a kor színvonalán álló eredményes gazdálkodást folytathassanak. Egyúttal azonban, mivel az ezen intézetekből kikerülő ifjak, mint a vidéki intelligencia tagjai társadalmi és gazdasági téren a nép hivatott vezetői lesznek, szükséges, hogy ne csak gazdasági tekintetben, hanem az általános műveltség tekintetében is a kellő kiképzetést megnyerhessék. Nézetem szerint ezen közép gazdasági intézetek felvételi feltétele a *középiszkolák négy osztályának elvégzése* lehetne, mert a középiskola negyedik osztályával a középiskolai oktatásnak az a fele, amely a felsőbb kulturai kiképzetésnek alapját képezi, befejeződik, úgy, hogy a középiskola négy osztálya általános kulturai és szakbeli mindenféle kiképzetésnek lehet alapja.

És tovább:

»Az én nézetem szerint ezen középintézetek céljaira a jelenleg fennálló földmives iskolák volnának legcélszerűbben felhasználhatók.«

Ime, itt van a megoldás egyik nehezebbik fele! Nem kell becsuknunk a földmives-iskolákat (legalább nem mindeniket) és a középfoku oktatás kérdése is helyesebb alapokra állítható.

Ehez nem sok hozzátennivalóm van. A negyedik középiskolai osztályból már a tehetségebb tanulók is szívesen jönnek át a mi rögzös pályánkra s ha az a középfoku iskola *négy évig* úgy tanítaná és nevelné őket, hogy az *elméleti oktatás a gyakorlati neveléssel és a külső gazdasági munkákban való foglalkoztatással mind a négy éven át állandó és megfelelő kontaktusban állana*, akkor az a fiatal ember tizenhét éves korában már az önkéntességi jognak, az érettségivel értékesebb képesítésnek és kenyérnek volna birtokában.

A magam részéről — nem habozom kimondani — azt látnám legszívesebben, ha aztán legfelső oktatási intézményeinknek, az akademiáknak, hallgatósága: tulnyomó részben ezen közép intézetek jobb, kiválóbb és ambiciózusabb végzettjei köréből rekrutálnódna. Épen ezért az akademiák előképzettségeül: középtanintézeti oklevél, vagy középiskolai érettségit és legalább két évi jó prakszist kellene kikötni. Az akadémiai tanfolyamot pedig, feltéve, hogy ezen intézményt értékben az egyetemekhez közelebb vinni akarjuk — legalább három évre kellene meghosszabbítani. (Értvén ez alatt, természetesen, a tananyagnak megfelelő bővítését és magasítását is!)

Ilyenformán egy kis kombinációval és kikötésével annak, hogy némely vonatkozó tárgyaktól még pótlólag az egyetemen is

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank R. t.

Teljesen befizetett alaptőkéje 1.200.000 korona.

Kolozsvárt, Mátyás- király- tér, 7. sz. saját házában.

Betéteket előnyös feltételek mellett fogad el könyvecskékre, vagy folyószámlára és azokat felmondás nélkül fizeti vissza.

Váltókat olcsón számítól le.

(1007.)

Előlegot ad értékpapírokra és kézi zálogra.

Jelzálogos kölcsönöket nyújt földbirtokokra és kolozsvári házakra. Törlesztés kölcsönöket közvetít a Hazai Takarékpénztár részére.

Árúraktáral (a pályaudvar mellett) olcsón kezelik a betárolt árukat és azokra előlegot adnak. Ugyanott kölcsönzások is kaphatók.

— 2—3 féleven át — hallgatni és vizsgáznunk kell, a tanárképzés is — gazdasági főiskola, vagy gazd. egyetem nélkül — könnyen megoldást nyerne.

Mindaz azonban, a miről a fennebbiekben írtam: csak a »hogyan« és a »miként« kérdése. Igaz, hogy voltaképpen ezek a kérdések a legfontosabbak. De nem lehet azt mondani, hogy csupán ezek az irányadók. Jól meggondolandó az is, hogy tulajdonképpen mennyi képzett és szolgálatra utalt emberanyagot tud absorbeálni és eltartani a mi hazai mezőgazdaságunk. És nem kell a szükségesnél többet produkálni egyik fokozatban sem. Hogy ma — a közép- és alsófokú intézeteink által kibocsátott rajokban — tényleg számbeli túlprodukción mutatkozik, azt az élet lépten-nyomon dokumentálja.

Jó lesz tehát, ha — mielőtt e téren bármily irányban való reformokhoz, vagy alkotásokhoz fogunk — az évi szükséglet kiderítését fogjuk minden rendelkezésre álló módon és eszközzel megkísérteni.

Tokaji László.

A városi szemét értékesítése.

Kolozsvár város tanácsának megbízásából dr. Szentkirályi Ákos gazd. tanint. igazgató és Varga Kálmán gazd. tanint. tanár az alábbi igen érdekes és kiválóan gyakorlati hasznú véleményt terjesztette a tanács elé. Közöljük ezt a véleményt, mert az nemcsak a kolozsvári szemét értékesítésére ad hasznos tudnivalókat, hanem utmutatásul szolgálhat városainknak és községeinknek is arra nézve, hogy a szemét és ürülék fölhasználásával a mezőgazdaság részére mily nagy értékek lennének megszerezhetők. A vélemény így szól:

„Rómának, az óriási világvárosnak, kloakái az évszázadok egész során át elnyelték a római parasztok jóllétét és amint ezek földje Róma lakóinak élelmét már nem természetelt meg, elsülyedt e kloakában Szicília, Szardínia és a bőtermő afrikai partok gazdaságai is.“ Vajjon ez az állapot nem illik e kolozsvári viszonyainkra! Vessünk egy pillantást Kolozsvár vidékének mezőgazdasági viszonyaira! Vajjon nem a legszomorubb kép tárul szemünk elé, aminek oka vajjon nem a terméketlen és tápanyagában megfogyott anyaföldre vezető e vissza?

Városunkban felerészben még ma is nyelőkutak, nyelő-pöcegödrök isszák el a legjobb növénytápszereket s e mellett irtózatossá büzzel fertőztetik meg a város lakóinak egyedüli ingyen közkincsét: a levegőt és sok helyütt az ivóvizet. Nyomukban a legyőzhetetlen kaszás előnti rendre a megfertőztetett levegő áldozatait.

De nézzük a kérdés gazdasági részét! Általában szemét az, ami nincs a maga helyén. Miből megfordítva következik, hogy mindent a maga helyére téve és megfelelően alkalmazva a szemét fogalma megszűnik. Az emberi ürülék, utca söpredék, konyha hulladékok stb. szemétnak tekintendő a városban,

amíg kint a mezőn a gazda szeme előtt mind ez értékes anyag, mely a növények táplálására szolgál. A városi tanácsnak tehát ama terve, hogy oly anyagokból, mely a városra teher, a város és vidék gazdáinak vagyont készíthet, mindenestre dicséretes és hasznos is. Mindezek alapján tisztelettel javasoljuk, hogy a városi szemét, utcasár és emberi ürülékből készítsen a város komposzt-trágyát és pedig az alábbi pontozatok figyelembe vételével:

1. A város külső határának megfelelő helyén választassék ki körülbelül 1600 □ ölnyi terület, a hová a komposzt-telepek elhelyezhetők.

2. A kiválasztott és kellőképpen elrónázott területen a költségkimelés szempontjából egyelőre három komposzt-medence építendő. A medence alakját és méreteit az idecsatolt tervezet kellően mutatja.

3. A hány komposzt medencét épített a város, annyi komposzt kezelőre lesz szükség. Tehát egyelőre felveendő három értelmes és munkabíró férfimunkás napi 1—1.50 koronáig terjedő fizetéssel.

4. a munkások részére egy favázás vagy teljesen fából készült lakóház építendő, melynek célszerű tervezését a városi mérnökség tetszés szerint eszközölheti.

5. Ha az első években nem is, de később kívánatos lesz a komposzttelepek befödése és pedig fa vagy kőoszlopon nyugvó tetővel.

6. A város és az ügy érdekében lévőknek találjuk, ha a városi szemét nehezebben bomló anyagait, mint például a csontokat, szenet, rongyot, papirost, üveget, szerződéssel lekötött vállalkozónak adja ki, aki egy bizonyos összeg lefizetése mellett kötelezze magát arra is, hogy a komposzttelepekhez közel, a trágya osztályozásához és a kiválasztott anyagok elraktározásához szükséges pajtákát saját költségén felépíti.

7. Az emberi ürüléket, utcai sarat, szemetet kihordó vállalat utasítandó, hogy a komposzt medencék szüksége szerint a fenti trágyaanyagok, az emberi ürülék, utcai sár az osztályozó pajták elé szállítandó.

8. A komposzttrágya készítése módja, értéke és értékesítési módja az alábbi fejezetekben van ismertetve.

A komposzttrágya készítése.

A jó komposzt készítése nem éppen oly egyszerű, mint általában hiszik. Nem elég az, ha mindenféle szemetet, utcasöpredéket és hulladékokat földdel rétegezve összerakunk egy halomba és egy év vagy másfél év múlva kihordjuk a szántóra. Csontok és bőrdarabok, szén és üvegdarabok nemcsak nem hasznosak, de károsak a szántóföldön. Ezeknek az anyagoknak eltávolítása okvetlenül szükséges, mert a legjobb igyekezet és kezelés mellett sem javítják a komposzttrágya hatékonyságát. Tehát a komposzt készítésénél mindenekelőtt a komposzttrágya adandó anyagok bomlóképességére kell főképpen tekintettel lenni. A komposzttelepre hordható anyagok 3 csoportba oszthatók: 1. növényi tápanyagokat tartalmazó hulladékok, 2. a bomlasztást előidéző fermentumok és 3. a bomlási termékeket felszívó és konzerváló anyagokra.

Az első csoport anyagai közül azok a legbecsesebbek, melyek mindhárom tápanyagot (nitrogén, foszfor és káli) tartalmazzák. Ezek az emberi és állati hulladékok. Konzerv-

gyárok, tehenészek, sajtodák, enygyárok, cserző műhelyek, szaru feldolgozó vállalatok a komposzttelepnek nagyon becses nitrogéntartalmu anyagait szolgáltatják. A nehezen bomló anyagokat, mint szőr, gyapju és szaruféléket, állati hullákat preparálni lesz szükséges. Ezen preparálást arra alkalmas gödörben végezhetjük, amennyiben háromszor annyi hamuval vagy égetett mésszel keverjük, trágyalével megöntözzük és 0.5 méter magas földréteggel leborítjuk; 6 hónap múlva az egész szétszedhető és a komposzttelepre vihető, ahol a többi anyagokkal együtt rétegezhető.

A második csoportba sorolt bomlasztást elősegítő anyagok az égetett mész, fa- és növényhamu, istállótrágya és trágyalé. Ezen utóbbiak részben kórhadási, részben pedig rothadási fermentumaikkal hatnak a többi komposztalkotó részre. Az emberi ürülékkel fogjuk megadni a komposzt bomlásához szükséges meleget és nedvességet, úgyszintén bizonyos porózusságot. Ezen tényezők a kémiai és bakterológiai folyamatok zavartalan érvényesüléséhez okvetlenül szükségesek.

A harmadik csoport anyaga a komposzt-nak szükséges porózusságot adja. Ennek feladata a könnyen veszendőbe menő ammoniákat és kálisókat lekötöni, tehát könnyű, humózus anyagnak kell lennie. Ilyen feladatra nálunk Kolozsvárt a szemét szalmás része és az utcasár alkalmas. Nem szükséges, de lehet a komposztra kötött agyagot, tőzeges vagy erdei földet hordani; fűrészpör, kender és lenhulladék szintén jó föllítató anyagként szerepelhet.

A fentiek megismerése után a komposzttrágya a következőképpen készül:

A medence fenekére legelőször is 30—40 cm. vastagságban utcai sárból réteget terítünk, amelyre azután az emberi ürülék és az osztályozáson keresztülment szemét következik, ugyancsak 30—40 cm. vastagságú rétegezéssel. Ily módon rétegezzük az anyagokat mindaddig, míg a medence meg nem telik. A legfelső réteg sár vagy tőzeg legyen. ez utóbbinak beszerzése kívánatos, kivált majd akkor, ha a komposzt eladásából jövedelem származott.

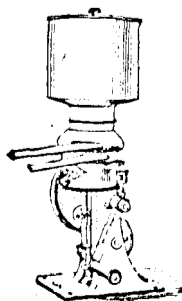
A tulságos nedvesség éppen olyan káros, mint a komposzt kiszáradása. Ha komposzt-rakás nagyon kiszáradna, akkor helyielyközel egy karóval lyukakat kell beleütöni, ezekbe trágyalevet vagy vizet kell önteni. A komposzt öntözésén kívül a komposztot még forgatni is kell. Szabályul tartjuk azt, hogy a komposzt évenként legalább kétszer megforgatandó. Az átforgatásnál vékonyan és meredeken lefelé kell haladnunk a komposzt tömegén és messzire kell dobni, hogy jól keveredjék az.

Az átforgatás pontos idejét bajos meghatározni, mert az a komposztot képező anyagok bomlási gyorsaságától függ. megjegyezhető azonban, hogy ha a komposzt összeesik, összeülepedig, ez biztos jel arra, hogy a forgatás szükséges.

A komposzt megérettégének a jele, hogy a különböző anyagok egynemű feketés-barnás színű földdé válnak.

Tekintve ama komposztképező anyagok bomlási idejét, amelyekből Kolozsvárt fog készülni a komposzt, számíthatunk, arra, hogy egy-egy komposztmedence 8—10 hónap alatt kellően megérik.

(Vége következik.)

Teljes tejszövetkezeti berendezéseket,

kézi-erő- és turbina-hajtásra, úgyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj és sajtgyártáshoz legelőnyösebben szállít az

Első magyar tejgazdasági gép- és eszkozyár
1660 FUCHS és SCHLICHTER, Budapest, VI., Jász-utca 7. szám

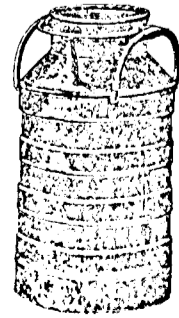
KÜLÖNLEGESSÉG:

„Svéd Globe Separator.“

Tejtelepek és tejszövetkezetek által termelt vaját évi kötés mellett korlátlan mennyiségben legmagasabb árakon veszünk át.

Árjegyzékek, költségvetések, tervek ingyen és bementve.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos **férfi ingek**, alsó-nadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálós ingek és kabátok.

Fin és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf

utódai

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára
Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1008

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajtájú és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Borbetegségek és borhibák.

Ha a bor készítésénél szürettől kezdve a palackozásig minden munkát a maga idejében és megfelelő módon hajtunk végre, és a mellett mindig tiszta, egészséges edényeket, tiszta eszközöket és szerszámokat használunk, úgy a borbetegség és borhiba mindvégig ismeretlen fogalmak fognak maradni előttünk, mert ha ezek valahol mutatkoznak, biztosra vehetjük, hogy ott valamely mulasztás bosszúta meg magát a pincetulajdonoson.

A borban fellépő kedvezőtlen átalakulások, mindig fizikai vagy kémiai folyamatok következményei, melyeket vagy élő szervezetek közvetítenek, vagy pedig ezek közreműködése nélkül jönnek létre; az első esetben a bort betegnek, az utóbbi esetben csak hibásnak mondjuk. Ez utóbbi változások a bor minőségére kevésbé veszélyesek, mert nem vezetnek a bor végleges megromlására; az élő organismusok által előidézettek ellenben a bort hosszabb-rövidebb idő alatt teljesen hasznavehetetlenné teszik.

A borbetegségeket tehát mindenkor apró élő lények, penészgombák és bakteriumok idézik elő, melyek a levegőben mindenütt jelen lévén, a szőlő megérett gyümölcsére is reátapadnak s onnan szüretkor a mustba, utóbb pedig a borba kerülnek. Szaporodásuk rendkívül gyors, különösen ha fejlődésüknek a viszonyok is kedveznek, nevezetesen, ha elegendő táplálék és megfelelő hőfok áll rendelkezésükre. Egyesek fejlődésére a levegő jelenléte nélkülözhetetlen, mások a levegőtől elzártan is szaporodnak. Táplálékul különösen cukrot, fehérjeféleket és csekély mennyiségű ásványi sókat igényelnek. A magasabb hő, sok alkohol és az u. n. desinfiáló anyagok, pl. kéndyoxyd, életképességüket megszüntetik. Innen van, hogy pasteurözéssel, kénezéssel megóvhatjuk borainkat a megbetegedéstől, sőt megóvhatjuk a must gyors és tökéletes kiejesztése által is, mert minél rövidebb idő alatt erjed ki a must, annál hamarabb képződik benne azon anyag, t. i. alkohol, mely azt a megbetegedéstől megóvhatja; a tökéletes kiejesztés által azonkívül ezen organismusokat egyik legfontosabb táplálékuktól, a cukortól fosztjuk meg.

Kártékony hatásuk abban áll, hogy a cukrot vagy a bor más alkotórészeit felbontván, belőle olyan erjedési termékeket készítenek, a melyek a bornak szép színét, kellemes ízét elrontják, szesztartalmát csökkentik, zamatosságát veszélyeztetik.

Már említve volt, hogy a szóban forgó szervezetek a levegőben mindenütt jelen vannak s így azt meggátolni, hogy a mustba juszanak, teljesen lehetetlen, de azt, hogy ott utóbb elszaporodván káros hatásukat érvényesítsék, megakadályozni, a gondos kezelés által hatalmunkban áll.

A borhibákat nem élő szervezetek idézik elő, hanem rendszerint annak a következményei, hogy a hanyag kezelés vagy a tisztaság hiánya miatt a borba idegen íz, szag vagy egyéb anyagok jutottak.

Előbbi fejtegetéseinkből következik, hogy nem elegendő csupán a bor beteges elváltoz-

sát megállapítani, hanem ismernünk kell annak okát is, mert csak így választhatjuk meg a baj okszerű gyógyítási módját.

Általában pedig jegyezzük meg jól, hogy mindig könnyebb a bor beteges fejlődésének gondos kezelés által elejét venni, mint a már megbetegedett bort meggyógyítani, mi a legtöbb esetben tökéletesen nem is sikerül.

A gyakrabban előforduló borbetegségek a következők:

a) A megvirágosodás vagy borvirág.

Igen gyakran előforduló borbetegség, mely különösen fiatalabb, több fehérjét tartalmazó, gyenge, alkoholban szegény borokon szokott fellépni. ha azok huzamosabb ideig közvetlenül a levegővel érintkeznek. Ilyen körülmények között a bor felületén csakhamar igen vékony fátolszerű hártya képződik, mely lassanként megvastagszik s helyenként fehér színű csomókká áll össze. Ha a fátolszerű hártynak kis részét egy borcseppben mikroskóppal megnézzük, úgy igen apró tojásalakú testecskéket fogunk látni, részben egymással összefüggésben, részben szétválat. Ezen testecskék a Saccharomyces Mycoderma nevű gomba élő egyedei, melyek a levegőben mindenütt előfordulván a borba is belekerülnek s ott mindig a bor felszínén tartózkodnak, mert a levegő oxigénje megélhetésüknek nélkülözhetetlen feltétele, ennek hiányában egyáltalában nem képesek szaporodni. Fejlődésére legkedvezőbb 15—30°C fokok közötti hő, alacsony hőmérsékű pincében tehát nehezebben virágosodik meg a bor. A folyadék magasabb szesztartalma fejlődésében megakasztja, innen van, hogy csak alkoholban szegény borok mutatkoznak; 12 t. f. % szeszt tartalmazó borok már nem igen virágosodnak meg.

A szőlősgazdák nagy része a bor megvirágosodásával nem törődik, mert a bor ízét kezdetben nem változtatja meg. Már pedig e betegség sokkal veszedelmesebb mint gondolnánk, mert a borvirág igen erőlyes oxydáló hatást gyakorol a bor különböző alkotórészeire, első sorban a szesze, melyet szénsav és víz éget el, mi által a bor folytonosan gyengül, míg végül ihatatlanná válik. De azonkívül e gomba a szesz elpusztításával megfosztja a bort természetes védőjétől, minek következtében a borban nyugalmi állapotban levő különböző hasadó gombák életre kelvén, szintén megkezdik romboló munkájukat.

A borvirág ellen tehát védekeznünk kell, ez pedig nagyon könnyű dolog, egyszerűen ügyelünk arra, hogy a hordó hosszabb ideig félbe ne maradjon s gondoskodunk arról, hogy az apadás szabályozta időszakban, 2—4 hetenként föltöltessenek mindig azon előiránnyal, hogy a hordó színig tele legyen s a dugó légmentesen zárjon. Fiatal, még lassú erjedésben levő borokat természetesen egészen elzártan nem lehet, ilyen esetben igen jó szolgálatot tesznek az erjesztő akonák vagy dugók.

Ha a boron már virág keletkezett, úgy iparkodunk kell azt minél előbb és minél tökéletesebben eltávolítani. Ezt elérjük, ha a hordót a bor színe alá merített lopóval csapig töltve, a fölös bort a tetején úszó borvirággal

együtt kifolyatjuk; már most újjunkkal vagy erre alkalmas szörkefélével a hordó belső, akona körüli részét letisztogatjuk s újból tele töltve kalapácsal a nyílást körül ütögetjük, hogy a borvirág felszálljon, melyet azután lefuvunk s így folytatjuk ezt mindaddig, a míg a borvirágot a bor felszínéről teljesen eltávolítani sikerült. Erre a hordót feltöltve dugóval jól elzárjuk s rendszeres töltögetéssel gondoskodunk arról, hogy újból meg ne virágosodjék.

Erősen virágos borokat célszerű lesz átfejtetni s fejtés közben gyengén megkénezni. Igen gyenge borok megvirágosodásának elejét veendő, szesztartalmukat legalább 10 t. f. % -ra emeljük.

Dr. Baintner Ferenc.

(Folytatjuk.)

Könyvismertetés.

„A borászat kézikönyve.“ „Mint a tudomány minden ága, úgy a szőlészet és borászat is folytonosan fejlődnek, újabb tapasztalatok, tanok, hypothesisek kerülnek nyilvánosságra“ — mondja dr. Baintner Ferenc kolozsvári gazdasági tanintézeti tanár most megjelent műve előszavában. Ezeknek az újabb tapasztalatoknak és tanoknak megismerése elkerülhetetlenül szükséges mindazok részére, akik szőlőműveléssel foglalkoznak és a bor értékesítése útján jutnak jövedelemhez. Mert a mezőgazdaság termékeinek talán egyike sem kívánja meg oly mértékben, mint a bor azt, hogy ösmerjék előállításának egész folyamatát és az értékesítésére ható minden elemet. És éppen ezért kitűnő szolgálatot tehet minden bortermelő gazdának a Baintner könyve, amely a tudomány és a gyakorlati tapasztalatok minden eddigi tanulságának figyelembevételével egy tömör egészben bocsátja a bortermelők rendelkezésére mindazt, amire ezen a téren szükségük lehet. És hogy ez a könyv tömör stilusa dacára is 300 oldalnyi terjedelmű, az mutatja, hogy milyen sok az, amire az okos, a jövedelmező bortermelőnél szükség van. A tudomány a praxissal és a géptechnika ösmeretével összefogva jelenik meg ebben a könyvben. A szőlőérésétől sajtolásáig, a must alkotórészeinek megösmerésétől egészen konzerválásának leírásáig, az erjedés, borvizsgálat, borjavítás, borosztályozás egész munka területén megtudjuk azt, hogy mit, hogyan és miért kell tennünk. Helyes gyakorlati érzék nyilvánul meg abban, hogy a szerző különös gondal tárgyalja a bor kezelését, amiben -- valljuk be -- még valóban igen sokat kell termelőinknek tanulniuk, hogy egészséges, tartós, versenyképes borokkal jelenhessenek meg mindenkor a piacon. Tárgyalja még a munka a borkészítés melléktermékeit és a bortermelés jövedelmezőségét és függelékben ösmereti a mesteres borok készítésének és azok forgalomba hozatalának tilalmazásáról hozott törvényt, továbbá néhány, a boritaladóra vonatkozó törvényt, szabályt és rendeletet. Melegen ajánljuk ezt a könyvet a bortermelők figyelmébe. Ára 4 korona; megrendelhető a szerzőnél, Kolozsvárt.

(=)

Telefonszám 394.

Mendel Lázár Fiai sörfőzdéje, Torda

Ajánlja: hordókban és palackokban legjobb minőségű 1735

világos korona sörét

A már 10 év óta fennálló Kolozsmegyei főraktár Kolozsvárt, (Óvár, városi sörház) saját kezelés alatt áll.

Kolozsvárt kapható minden italmérésben, fűszer és csemege üzletben.

Telefonszám 394.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Gyümölcsstermésünk értékesítése tárgyában 39752. VII/A—3. 1906. szám alatt Darányi Ignác földm. miniszterünk a következő igen fontos leiratot intézte az E. G. E.-hez.

Ajánljuk az abban foglaltakat gazdáink kiváló figyelmébe.

„A gazdasági tudósítók, továbbá szakközegeim jelentéséből arról értesültem, miszerint dacára a szórványosan előfordult jégkároknak, az ország nagyobb részében jó gyümölcsstermés mutatkozik.

Hamár a nagyobb gyümölcsstermés értékesítése egyáltalában egyike a nehezebb feladatoknak, kétszeresen nehéz lesz a folyó évben, a midőn a külföldről is kedvező terméskilátásokról kaptam consulatusaink útján jelentéseket.

Hogy tehát a termesztő közönségnek — nagyobb gyümölcsstermésének értékesítésében — segítségére lehessenek, intézkedtem egyrészt folyó évi 39160. sz. rendelettel aziránt, hogy a kisgazdáknak a nyers állapotban el nem adható gyümölcsfeleslegeik feldolgozására állami szeszűző kazánok, aszaló kementék, gyümölcsbor (cider) készítő malmok és sajtók, továbbá ízfűző üstök bocsátásának ingyenes használat végett rendelkezésükre, hogy így a hosszabb ideig friss állapotban el nem tartható csontmagu gyümölcsök egyrésze — főleg pedig a szállításra nem alkalmas selejtése — feldolgozás útján legyen értékesíthető és így annak nagyobb tömege a piactól elvonatván — a finomabb és jobb minőségű gyümölcs árára nyomást ne gyakoroljon.

Intézkedni fogok oly irányban is, miszerint a legelterjedtebb külföldi lapokban a gyümölcskiviteli kereskedők és nagyobb fogyasztók figyelme a magyarországi várható nagy gyümölcsstermésre felhivassék.

Elrendelem továbbá, hogy az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos ez évben is nyilvántartsa, az ország egyes vidékein található nagyobb gyümölcskészleteket és úgy azok termesztőit, mint a gyümölcsöt kereső külföldi vevőket is egymással érintkezésbe hozza.

A nagyobb készletekkel bíró termelők készleteiket, saját érdekeikben, idejekorán a miniszteri biztoshoz jelentsek be.

Hogy a miniszteri biztos ezen nyilvántartása és közvetítése minél sikeresebb legyen, felhívom a Cimet, miszerint minden befolyását érvényesítse oly irányban, hogy az eladásra jelentkezők, termesztők főleg — az almánál és körténél — a gyümölcsnek fajta és nagyság szerint való osztályozására és annak helyes csomagolására kiváló gondot és figyelmet fordítsanak, mert a kevert fajtájú és különböző nagyságú gyümölcs egy tömegben csak boryümölcsnek és igen nyomott áron adható el.

Végül nem ajánlhatom eléggé — különösen nagyobb gyümölcsstermesztőinknek, hogy finomabb, téli gyümölcsstermésük javát ne adják el ősszel azonnal, hanem igyekezzenek azt téli és tavaszi eladásra megfelelő helyiségekben, főleg pedig gyümölcskamrákban eltartani.

Elvárom a Cimtől, hogy jelen rendelettel tervezett intézkedésemet hatáskörében minél hathatósabban támogatni fogja. Budapest, 1906. június hó 9-én.

Darányi

Darányi a munkásokhoz. A földmivélsügyi miniszter arra való tekintettel, hogy az arató munkások magatartása némely vidéken nem egyeztethető össze a törvénnyel és azt remélve, hogy a jóindulatu felvilágosítással sok bajnak lehet elejét venni, — a gazdákhöz és munkásokhoz *nyílt felhívásban* figyelmeztetést intéz. Ebben a szerződésileg elvállalt munka teljesítésének kötelezettségére figyelmeztet. A gazda nem jogosult arra, hogy több munkát követeljen, de a munkásoknak nincs joga arra, hogy a már kötött szerződést a gazda rovására megmásítsák s nincs joguk azt követelni, hogy a gazda több munkabért adjon, mint amennyit előzőleg szerződésileg elvállalt. Figyelmeztet arra, hogy a szerződészegőt az 1898. II. t.-c. szigorúan bünteti. A törvény nemcsak a szerződés megtartását követeli azoktól, akik szerződtek, gazdától, munkástól egyaránt, de megvédi azokat a munkásokat is, akiket elvállalt szerződésük teljesítésében akadályozni akarnának. Azokat, akik arra bujtogatnak, hogy a szerződést ne tartásák meg, a jelzett és az 1878. évi V. törvény szerint büntetik. Még súlyosabb büntetés éri azokat, akik a dolgozni akaró munkásokat, cselédeket fenyegetik, vagy testileg bántalmazzák, a szerződés teljesítésében akadályozzák, vagy azt akadályozni iparkodnak. A hatóság ebben a részben a szükséges intézkedéseket megtenni tartozik, annál oktalanebb és lelkiismeretlenebb az, aki a munkások kárával járó izgatásra vetemedik. Figyelmezteti a miniszter az érdekelteket, hogy a gazda személye vagy vagyona ellen való bűncselekményeket a törvény egész szigorával torolja meg. Felhívja a gazdákat és munkásokat, hogy valamennyi munkásigazolványban befoglalt és az 1898. II. t.-c-ikket tartalmazó munkástörvény rendelkezéseit alaposan tartsák szem előtt, mert ezek rendelkezései úgy a munkásoknak, mint a gazdának megmutatják a módot, hogy igazságos igényeikhez jussanak. A miniszter felhívja a munkások figyelmét, hogy a törvény 35. §-a szerint, ha a szerződés a termés bizonyos részére szól, meg kell állapítani a kiszolgáltató terményrészt vagy terménymennyiségben vagy készpénzben és a munkésnak joga van vagy a részt, vagy a helyett a résznek készpénzben vagy mennyiségben való kiszolgáltatását a munka teljesítése után követelni. A miniszter kiáltványa végül a következőket mondja: „A kormány minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítja a törvények megtartását, biztosítja úgy a gazda, mint a dolgozó munkások és cselédek védelmét és nem fogja eltérni, hogy a bűn büntetés nélkül maradjon. Hogy a kormány ne legyen kénytelen mindezt karhatalommal biztosítani, az a gazdák, munkások és cselédek józan belátásán mulik. Ezért bizalommal ajánlom mindezeket a megszívlelésre. Hiszem, hogy e figyelmeztetés nem lesz hiábavaló és felvilágosítás után belátja minden ember, hogy a gazda, a munkás, a cseléd nem lehetnek ellen-

ségek és csak akkor boldogulhatnak, ha egymást megbecsülve, egymással egyetértésben élnek.“ A földmivélsügyi miniszter az aratási munkálatok zavartalan lefolyásának biztosítása érdekében elrendelte, hogy a földmivélsügyi miniszterium munkásügyi osztálya az aratási idő tartama alatt a rendes hivatalos órákon túl a nap egész hátralevő részére is kiterjedő állandó szolgálatot tartson. A munkásügyi osztály ezen idő alatt úgy a gazdasági munkások, valamint a gazdaközönség részéről személyesen, távbeszélőn vagy távirati uton hozzá intézett tudakozódásokra rögtön késégesen megadja a szükséges felvilágosításokat. A munkásügyi osztály telefonszáma helyi forgalomban: 94—92; helyközi (interurbán) forgalomban: Budapest 83.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— Az Erdélyrészi XV tenyészállatkiállítás és vásár részletes programja az annak közzétételével járó nagy technikai munka következtében csak lapunk legközelebbi számában fog egész terjedelemben megjelenni.

— A romániai gazdatanulmányút. Az E. G. E. tudvalevően a bukaresti kiállítás alkalmával Bukarestbe és egyéb román helyekre gazdatanulmányútát rendez. Ezt a tanulmányútát eredetileg tavaszra tervezték, de mivel a kiállítás megnyitását folytonosan elhalasztották és mivel a gazdáinkat igen érdeklő állatkiállítási csoport is csak ősszel lesz látható, azért a tanulmányút is szeptemberben, vagy októberben fog megtörténni.

— Erdélyrészi növénytermelési kísérleti állomás. Az E. G. E. folyó évi április hónapban a földmivélsügyi miniszterhez fölterjesztést intézett az iránt, hogy az erdélyrészi különleges gazdasági viszonyokra való tekintettel Kolozsvárt egy állami növénytermelési kísérleti fiókállomás állitassék föl. Darányi Ignác földmivélsügyi miniszter június 15-i leiratában közli az E. G. E.-tel, hogy „múltánolva a felterjesztésben felhozott figyelemreméltó indokokat“, az egyesület kérelméhez képest megbizta Cserhádi Sándort, a magyarvári növénytermelési kísérleti állomás vezetőjét, hogy lehetőleg még a nyári munka beállta előtt az E. G. E. körében a szóban forgó kérdéstről tájékoztató előadást tartson s a fölmerülő vélemények figyelembevételével a fiókállomás létesítésére nézve a miniszterhez kimerítő jelentést tegyen. A miniszternek ezen leiratában örömmel látjuk megnyilvánulni az erdélyi szükségletek iránt való meleg rokonszenvet és biztosra vesszük, hogy ezen rokonszenv mellett és gazdáink érdeklődése következtében ez a rendkívül hasznos intézmény tényleg létesülni fog nálunk.

„AGRÁRIA“

magyar gépforgalmi részvény-társaság

a szab. osztrák-magyar államvasut-társaság resiczai mezőgazdasági gépgyáranak vezérügynöksége

Mezőgazdák különös figyelmébe!

Egyetemes acélekék.

Eltörhetetlen tégelyacéleketek.

Páncélacél-kormánylemez.

Magasított acél-ekfej.

Porvédő kerekek.

Acél gerendely.

1457

Sürgőnycim: „Agraria“ Budapest. Rövidített levélcim: „Agraria“ Budapest, V., Váci-ut 2.

Tiszta acélsanyag
s a j á t
hámoralkból.

Csak kitámasztott nyeregkerettel bíró taligát szállitunk.

Kérjünk árjegyzéket mivel ez az összes talajmivelő-gépeket terjedelmesen ismerteti és egyáltalán a talaj alapos megmunkálására terjedelmes, szakszerű és minden gazdának értékes felvilágosításokat nyújt — és díjmentesen küldetik.

Ekegyártás terén legelső-rangu magyar gyártmány, felülmúlja még a legnevezetesebb idegen gyártmányokat is.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitünő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták” és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk ezidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtóerőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

— Udvarhelyvármegyei gazdák értekezlete. Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület Ugron Ákos főispán elnöke alatt választmányi ülést tartott, amelyen 7 tagu bizottságot küldtek ki a mezőgazdasági munkás- és cselédügy tanulmányozására s megfelelő javszlattétel végett. Foglalkozott a választmány a megye területén felállítandó két mintagazdaság ügyével, ugyszintén a törvényhatóság által kezdett háziipari akció dolgával. Elhatározta, hogy az ősz folyamán Székelyudvarhelyt szarvasmarha- és lókiállítás rendez s kiküldte annak rendező-bizottságát. Az állatbiztosítás terjesztése érdekében megszerte mozgalmat indít. Elhatározta továbbá, hogy az árvízzel gyakorta sújtott küllőmenti községek vízszabályozás iránt beadott kérelmét pártolni fogja a kormányánál. Végül felkérte a választmány az elnököt, hogy a különböző hatóságokkal való érintkezés alkalmával hozza tudomásra, miszerint a székelység központja Székelyudvarhely, így méltányos, ha minden akció innen indul ki jövőben.

— Gazdák figyelmébe! Az alább megnevezett állomásokon elhelyezett m. kir. honvédsapatok termény és anyagjárandósági szükségletei bérleti szállításának 1906. évi szeptember hó 1-től 1907. évi augusztus hó 31-ig terjedő időre — nyilvános versenytárgyalás útján — való biztosítása iránt. I. A kiszolgáltatási állomások a tárgyalások helye és ideje és a biztosításra kerülő évi szükségletek körülbelül: **Beszterce:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Besztercen 1906. július hó 17-én, délelőtt 9 órakor; 100 métermázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 210 köbméter kemény tűzifa; **Brassó:** A m. kir. 24. honvéd gyalogezred kezelő bizottságánál (honvéd laktanya) Brassóban 1906. július hó 19-én, délelőtt 9 órakor; 184 mmázsa széna, 115 mmázsa alomszalma, 75 mmázsa ágyszalma és 316 köbméter kemény tűzifa; **Csikszereda:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Csikszeredán 1906. július hó 4-én, délelőtt 10 órakor, 100 mmázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 254 köbméter kemény tűzifa; **Dés:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Désen 1906. július hó 4-én, délelőtt 10 órakor, 100 mmázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 230 köbméter kemény tűzifa; **Déva:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Déván 1906. július hó 11-én, délelőtt 10 órakor, 123 mmázsa zab, 100 mmázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66

mmázsa ágyszalma és 230 köbméter kemény tűzifa; **Erzsébetváros:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Erzsébetvárosban 1906. július hó 11-én, délelőtt 11 órakor, 100 métermázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 230 köbméter kemény tűzifa; **Fogarás:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Fogarason 1906. július hó 13-án, délelőtt 9 órakor, 100 mmázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 224 köbméter kemény tűzifa; **Kézdivásárhely:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Kézdivásárhelyen 1906. július hó 3-án, délelőtt 10 órakor, 123 mmázsa zab, 100 mmázsa széna, 61 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 265 köbméter kemény tűzifa; **Kolozsvár:** A m. kir. kolozsvári VI. honvéd kerületi parancsnokság hadbiztonsági osztályában Kolozsvárt (Sétatér utca 10. sz.) 1906. július hó 17-én, délelőtt 10 órakor, 490 mmázsa széna, 300 mmázsa alomszalma, 180 mmázsa ágyszalma és 845 köbméter kemény tűzifa; **Maros-Vásárhely:** és a hozzátartozó sátoztábor: A 22. honvéd gyalogezred kezelő-bizottságánál („József Főherceg” laktanya) Marosvásárhelyt 1906. július hó 17-én, délelőtt 11 órakor, 1150 köbméter kemény tűzifa és 320 mmázsa köszén; **Nagyenyed:** A honvéd laktanya kezelőtiszt irodájában Nagyenyed 1906. július hó 10-én, délelőtt 10 órakor, 138 mmázsa zab, 112 mm. széna, 69 mm. alomszalma, 66 mm. ágyszalma és 230 köbméter kemény tűzifa; **Nagyszében:** A m. kir. 23. honvéd gyalogezred kezelő bizottságánál (honvéd laktanya) Nagyszébenben 1906. július hó 13-án, délelőtt 9 órakor, 245 mmázsa széna, 145 mmázsa alomszalma, 75 mmázsa ágyszalma és 300 köbméter kemény tűzifa; **Szamosújvár:** A honvéd huszár laktanyában (az állomás parancsnokság irodájában) Szamosújvárt 1906. július hó 5-én, délelőtt 10 órakor, 2170 mmázsa széna, 1340 mmázsa alomszalma, 66 mmázsa ágyszalma és 200 köbméter kemény tűzifa. A szükséges tudnivalók a ker. parancsnokságnál és az E. G. E. titkári hivatalánál is megtekinthetők a hivatalos órák alatt.

— Pályázati hirdmény. Az algyógyi m. kir. állami gróf Kún Kocsárd székely földmives iskola — E. M. K. E. alapítás — igazgatósága 27 ingyenes és 7 mérsékelt fizetéses helyre, melyek folyó évi október hó 1-én töltenek be, pályázatot hirdet. Az iskola célja: 2 éves tanfolyam alatt a befogadott ifjakat a mezőgazdaság minden ágában gyakorlatilag

kiképezni, hogy a kilépő tanulók saját kis gazdaságuk okszerű kezelésére képesek vagy nagyobb birtokban a munkák felügyelésére, vezetésére, mint béres gazdák, munkavezetők alkalmazhatók legyenek. A pályázat feltételei a következők: 1. Az ingyenes helyekre kizárólag csak székely eredetű földmives ifjak vétetnek fel. Az erre a helyre befogadott tanulók a teljes ingyenes oktatáson kívül, díjtalanul nyernek: élelmezést, lakást butorral és ágyruhával, fűtést, világítást, mosást, betegség esetén orvoslást, az oktatáshoz szükséges tan-, kerti- és gazdasági eszközöket. 2. A 7 mérsékelt fizetéses helyre pályázhat bármely magyar honpolgár. Ezek minden hó 1-én élelmezésükre 24 koronát fizetnek az iskola igazgatóságánál, melyért lakásban, élelmezésben st. éppen úgy részesülnek, mint az ingyenes helyre befogadottak s azokkal egyenlő kötelezettség alatt állanak minden tekintetben. 3. Mind az ingyenes, mind pedig a fizetéses helyekre csak oly a földmives osztályhoz tartozó ifjak vétetnek fel, akik a 17 évet betöltötték és mezei munkák végzésére ép, erős, egészséges testalkattal bírnak, mit orvosilag tartoznak igazolni. Akik katonakötelezettségüknek eleget tettek vagy a m. kir. honvédséghez soroztattak be, vagy hadmentességet nyertek, a felvételnél előnyben részesülnek. Folyamodványok *folyó évi augusztus hó 31-ig Algyógyra* (Hunyadvármegye, posta helyben) a földmives-iskola igazgatóságához nyújtandók be.

— A hasznos madarak nemzetközi védelme. Hosszas vajudás után végre létrejött a hasznos madarak védelmére vonatkozó nemzetközi egyezmény s nálunk mint a folyó évi I. törvénycikk lett becikkelyezve és kihirdetve. Ezt az egyezményt még Darányi Ignác vette munkába első minisztersége idején, de csak később jött létre, annyi huza-vona után, hogy ennek külön érdekes története van. Az egyezményhez Olaszország, melynek egyes részein a sok apró énekes madár néptáplálék, nem járult hozzá. Elfogadták: Németország, Belgium, Spanyolország, Franciaország, Görögország, Luxemburg, Monaco, Portugália, Svajc, Ausztria, Magyarország. Ebben a dologban az a nevezetes és külön följegyzésre méltó, hogy a madárvédelem terén — hála Herman Ottó és tudós munkáscsapatára fáradozásának, világszerte elismert tudásának — hazánk mindig vezérszerepet vitt. A hasznos madarak nemzetközi védelme jórészt annak a munkálkodásnak köszönheti a létrejöttét, amelyet az

ELSŐ MAGYAR GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZEK TÁRSULAT BUDAPEST

Legtökéletesebb rendszerű — **gőzcséplőkészletek.**

Külön árjegyzékek mindennemű gazdasági gépekről!

Magánjárók

(uti mozdonyok)

cséplési-, vontatási- és tarló-szántási célokra (a mozdony után akasztott egy ölet fogó ekével!)

Olcsó üzem! Tökéletes munka!

Referenciával és bővebb felvilágosítással szívesen szolgálunk.

ornithologiai középpont, az a szinmagyar és igazán előkelő tudományos intézet fejtett ki és folytat most is.

— Rendelet a gazdasági munkás- és cselédlakásokról. A belügyminiszter rendeletet küldött a törvényhatóságoknak a gazdasági munkás- és cselédlakások egészségi viszonyainak javításáról. Tétéles törvények adják meg a felhatalmazást a hatóságoknak arra, hogy e tekintetben intézkedhessenek. A miniszter felhívja a megyei és városi törvényhatóságokat, hogy a szabályrendeletet alkossanak, vagy meglévő szabályrendeleteiket módosítsák a következő irányelv szerint: „Minden egyes családdal bíró, állandóan alkalmazott részére legalább egy egyszobás, ablakos, egészséges lakás biztosítsák”. Az alkotandó szabályrendelet keretében meghatározandó a *zsupolt-ság* fogalma is, melyet a belügyminiszter így ír körül: „Zsupoltnak vehető az a lakhelyiség, amely nem oly ürtartalmu, hogy egy felnőtt lakó számára 10 köbméter légtér és 4 négyzetméter felület jusson.” A miniszter a törvényhatóságokra bizza, hogy a fent jelzett elvi követelmény életbeléptetését, a méltányosság szemmel tartása mellett, a lehető legrövidebb s legfeljebb *tíz évre* terjedő határidőhöz köthessék.

— Mészeti előadások. Az állami mészeti vándortanítók, f. évi július hónapban, az alul megnevezett napokon és helyeken tartják előadásait. Tóth János hatodik kerületi, székhelye Nagyenyed. 17-én Hévízen, 18-án Hosszafalun, 19-én Zajzonban, 20-án Szászmagyaroson, 21-én Segesváron, 23-án Türen, 24-én Oláhcsesztvén, 25-én Felenyeden. Nagy János hetedik kerületi, székhelye Kolozsvár 16—17-én Topánfalván a m. kir. erdőgondnokságnál, 18-án Bisztrán, 20—21-én Kézdivásárhelyen az árvaháznál. Kiczely Ede nyolcadik kerületi, székhelye Temesvár. 10-én Nagyöszön, 11-én Lovrinban, 12-én Sándorházán, 13-án Billéden, 14-én Ujbesenyőn, 16-án Vadászerdőn az erdőőri szakiskolánál.

— Szeresd felebarátodat mind önmagadat, mondja a példaszó és aki ezt követni akarja, az hirdesse felebarátai között, hogy: »A legjobb pálinka a barack-pálinka, melyet az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. gyárt Kecskeméten.« Aki ezt hirdeti, az úgy szereti felebarátját, mint önmagát. § 1709.

Ertesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a kedvező feltételű kölcsönnyújtása és előzékeny eljárása révén kitűnő hírnevű

„Nagyszebeni földhitelintézet”

részéről, Kolozs és több szomszédos megye területére ingatlan jelzálog kölcsönök

„kizárólagos ügynökségével”

bizattam meg. Ebbeli működésben legkedvesebb kötelességem, hogy a bizalomteljesen hoztam forduló feleknek a lehetőségig gyors és költséget kímélő eljárással szolgálatára legyek. Bármilyen felvilágosítással, utbaigazítással készségesen, díjmentesen szolgálok.

Különös előnye eljárásomnak, hogy minden kölcsönvevő bármily elhanyagolt birtok- és teher viszonyai véglegesen rendeztetnek. Egyidejűleg óra intem a n. é. közönséget akár helybeli — akár budapesti — vagy vidéki pénzközvetítő csabító hirdetéseknek vagy „szaladó ügynököknek”, — amelyek ilyenmü jelzálogkölcsönt pénztintézetek közvetlen megbízását nem igazolják — fel nem ülni, mert ezek eljárása teljesen megbízhatlan, időt vesztes és minden esetben, akár eredményes, akár nem, terhesen költséges.

Teljes tisztelettel

1243

Erdélyi erdő-faanyag és bányaügynökség. Gombos Benő Kolozsvár, Malom-u. 16. sz.

Ugyanott discret és legmegbízhatóbb módon bér- és magánházak, építési telkek, földbirtokok eladása és vétele a legkedvezőbb feltételekkel, valamint birtokbérletek lebonyolításnak.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselősege

Kolozsvárt, Jókai-utca 2-ik szám alatt (gr. Rhédey-ház, I. em.)

— Ez intézet alapítókéje 40 millió korona. —

ZÁLOGLEVÉLKÖLCSÖNÖKET

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra, — a mennyiben a pénzvizonyok változtatást nem követelnek — 4%-os záloglevelekben a következő feltételek mellett:

15 évi törlesztésre 9.20% 40 évi törlesztésre 5.35%
20 évi törlesztésre 7.60% 42 1/2 évi törlesztésre 5.25%
25 évi törlesztésre 6.70% 45 évi törlesztésre 5.10%
30 évi törlesztésre 6.10% 50 évi törlesztésre 4.90%
35 évi törlesztésre 5.65% 65 évi törlesztésre 4.60%

Kölcsönök 4 1/2 %-os záloglevelekben is kaphatók ezekhez viszonyított magasabb annuitás és kedvezőbb leszámítás mellett.

A fennebbi részletekben úgy a kamatok és kezelési, mint a tőketörlesztési hányad is befoglaltatik.

A jelzálog felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férfiai adnak véleményt.

Az Erdélyi Kereskedelmi Társaság FODOR és TÁRSAI megbízásokat elfogadnak

Jármos ökrök tinók,

sertések, juhok, lovak és egyéb tenyész- vagy használati állatok beszerzésére és azokat felelősség mellett gyorsan és jutányosan direkt forrásból közvetít.

Cim:

Erdélyi Kereskedelmi Társaság Kolozsvár, Szentegyház-utca 2-ik szám.

1762

Telefon 311.

ÓLÖMMENTES. MOSHATÓ. VIMARÁLLÓ. 4 ÁLLANDÓ. 22 ELSŐRENŐ KÍTŰMÉTES. BELSŐ ÉS KÜLSŐ MÁZOLATOKHOZ LEGJOBBAN BEVALT.

PEP

PORCELLÁN-EMAIL-FESTÉK
mázoláshoz teljesen készen vakolatra. fára és vasra.
Törv. védve 10041 sz. a.

LUTZ EDE és TÁRSA
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII
Telefonszám 64.83. ÓRNAGY-UTCA 4.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETRE MELLETT:

Felölős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

GANZ és TÁRSA

vasöntő- és gépgyár
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Elektromos világító és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ivilámpák Brilláns ivilámpák reklámecélokra.

Elektromos üzem berendezése uradalmakban és gazdaságokban. Meglévő üzemi berendezések átalakítása.

Elektromos üzemű szivattyúk, teigazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések.

Motorok benzín-, spiritusz-, gáz-, szivó-gáz- és kohógáz-üzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemköltség: 1 1/2—2 1/2 fillér lóerőnként és óránként.

Emelődaruk kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra.

1719

Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

Közúti hengerlőgépek gőzekék.

Gőzmotoros személyszállító vasutikocsik kis és nagyvasutak számára.

Mindenféle vasúti kocsik személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntésű kerékek (Griffin rendszere).

Hengerszék malmok számára, kéregöntetű hengerekkel. Mindenféle malomgépek. Egész malmok berendezése és felszerelése.

Brikettsajtók szén, fűreszpor s effélék briketkezésére.

Turbinák minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával.

Speciális gépek a papír- és cellulózgyártáshoz. Transzmissziók. Füstmentő készülékek. Gyári berendezések.

Eladó házhelyek!

Kolozsvár legszebb jövőjü, nagyon fejlődő városrészében, — az új színház közelében — az Erdélyi Gazdasági Egylet telkén, az Attila-utczában, még néhány jó fekvésű házhely eladó!

1596

Csatornázás, Vizvezetékek, Villanyvilágítás!

Bővebb értesítés: naponta d. e. 11—1-ig és d. u. 4—6-ig az E. G. E. titkári irodájában Kolozsvárt, Petőfi u. 7. sz. I. e. balra.

Szivattyuk és Mérlegek

különleges gyár
Garvenswerke,
WIEN, II., Handelsquai No. 130.
Mintaraktár: I., Schwarzenbergstrasse No. 6.

1718

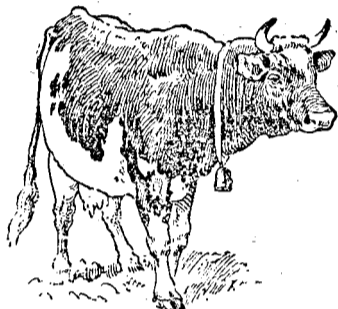
1900. párisi világkiállítás Grand Prix.
KWIZDA FERENC JÁNOS
cs. és kir. ausztriai-magyarországi, kir. román és bolgár fejed. udv. szállító, ker. gyógyszerész
1737. I. **Korneuburg, Bécs mellett. — Lósportcikkek.**

Kwizda-féle Restitutions-fluid

cs. és kir. szab. mosóvíz lovak számára.
Ára egy üvegnek 2 kor. 80 fill.

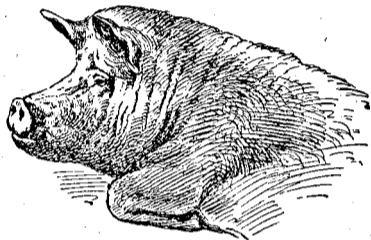
Több mint 40 éve használják az udvari és más nagyobb istállókban, úgy a polgári mint katonai körökben, az izmok erősítésére, nagy használat előtt és izombénaság ellen. A lovat trainingben igen nagy munkabírásra képesíti.

KWIZDA-féle Korneuburgi marha-táppor.

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére. — 50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására. 1 doboz ára 1-40 K. 1/2 doboz 70 fillér.

Csakis ezen védjeggyel valódi. — Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Főraktár: **TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12 és Andrásy-ut 26, szám.

Kwizda-féle sertés- és baromfi-por

Egészségi por a hizlalás előmozdítására. Kis doboz Kor. 1-20. Nagy doboz Kor. 2-40.

Kwizda-féle baromfi-por

dietaetikus szer a tápszerhez való hozzáadásra. Jarak, kacskák, tyukok, gyöngytyukok, pávák részére. Egy doboz ára K. 1.

Legyek

istállóból, konyhából, méz-szársekből, vágóhidról **biztosan elűzetnek**, ha **Légy-Bonodor** ral megszeliük. — Legjobb már tavaszkor! — Egy kiló elegendő 25 m² méterre. 5 kiló, leírással, 6 korona, franco, utánvéttel.

FODOR FERENC
Budapest,
Kisfaludi-utca 40. szám.
1721. I.

Hirdetések a legjutányosabb árban fölvetnek a kiadóban.

A gazda KAZLAIT

a beázástól, cséplőgépeit az esőtől FISCHER-féle szab. impregnált, szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvával óvhatja meg a legbiztosabban. Ezen ponyvák keletkezésével 10-15 évig eltartanak. A 24 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagár Budapest, Nádor-utca 31-33. az ország legnevesebb uradalmainak szállítója. Szekerponyva, Juta- és lenzsákok. 151.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap:

Alapítványok a kormány hozzájárulásával	1,953.240.—
Tartalékok	601.263.93
Összesen:	2,554.503.93 K.
1901. évi fölösleg	90.849.— K
1902. " " "	59.782.26
1903. " " "	109.331.73
1904. " " "	72.438.23
1905. " " "	61.730.60

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősektől úgy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzletfelelőse határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítésben részesülnek. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

Seffer Antal SPORT ESZKÖZÖK ÉS KÖTÉLGYÁRTÓ IPARTELEPE

BUDAPEST, IV., KÁROLY UTCA BOLTSZÁM 12. (KÖZP. VÁROSHÁZ ÉPÜLETE)

Függőágy: 2'75 ffr-tól

Gyermekbutor nagy választékban.

Lawn-Tennis kerítő háló

Függőlyesen álló szemekkel feketére hátrányozva 1 mtr. 6 ffr-tól

Vízmentes ponyva és zsák

Lóháló: párja 8 ffr-tól

Osszehajtható kerti butor nagy választékban.

Műteli hágyó: 4 mtr. 6 ffr.

Tornatermek berendezése és felszerelése

Teke baba eszélyo

Szertornák hadsereg részére

Mindenemű kötélárú hosszú szálú kenderből

Osszehajtható tamlásszék: csikos vitorlavasszonnal drb. 360 ffr-tól

Valódi angol Lawn-Tennis labda tzt. 3 ffr. 50-tól.

Valódi angol és amer. Racket 3 ffr-tól.

Lawn-Tennis köztápháló drb. 3 ffr-tól.

Gyűrűhinta szabályozható kötélen 3 ffr-tól.

TELEFON: 15-56. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve, Vidéki megrendelések pontosan fogantositatnak. ALAPITTATOTT: 1878.

Gyakorlatban kitünően bevált. Számos elismerés.

Nedves falak Istálló mennyezetek

gyökeres kiszáritása, tökéletes páramentesítése, „KOSMOS” hornyolt asphalt lemez alkalmazásával.

Részletes ismertetés az „Erdélyi Gazda” 1906. évi 7. és 8. számaiban is megjelent.

GREIF ANTAL

okl. mérnök műszaki irodája

Budapest, VIII., Salétrom-u. 10.

— Telefon 89-24. —

Mindenemű felvilágosítás, minta, ismertetés és költségvetés díjmentes.

1679

Képviselőket kerestek.

Mótor-benzint

minden fajsúlyban és mindennemű motorhoz alkalmasat jutányosan szállít a

Kőolajfinomító-gyár Részv.-társ. brassói gyarából.

Megrendelések a brassói irodába intézendők. Benzin adómentességére vonatkozó eljárást illetőleg, a kellő felvilágosítás ugyanott készséggel megadatik. 1687.

BONODOR-folyadék!

A legbüzösebb arnyékszékiszagot húzamosabb időre rögtön eltávolítja. Bruttó 5 kilogrammos bádószelencében bérmentve 7 koron 50 fillér. — Eleendő 1 évre. 1 kiló próbacsomag 2 korona 50 fillér szállítás nélkül.

BONODOR-POR 5 kilós csomagokban 7 korona bérmentve. — 1 kiló próbacsomag 2 korona szállítás nélkül. 1721. II.

A gazdaságban használjuk: különösen istállóban, ólban, az alomra szórva. A trágya úgy a vetőmagvak conserválására. Bővebb felvilágosítással szolgál Fodor Ferenc, Budapest, Kisfaludy-u. 40.

A VILÁG LEGJOBB MOSÓGÉPE AZ

IDEAL-MOSÓGÉP

Gyártja: RAK és HOBZA, Hranice (Morvaország.)

Magyarországi képviselő:

ZITRIN IGNÁCZ, Sárospatak.

Prospektusok kívánatra ingyen és bérmentve.

THOMASSALAK-LISZT

Gsillag- a legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágya

minden kalászos-, kapás- és takarmánynövény (lóhere, lucerna, etc.) részére, valamint szőlő, gyümölcsfa, kerti vetemény és ugar trágyázására is.

Szíveskedjék a védjegyre, ólomzárra és tartalomjelzésre ügyelni!!!

KALMÁR VILMOS

BUDAPEST, VI. KER., TERÉZ-KÖRUT 3. SZ.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin. v e z é r k é p v i s e l ő j e a magyar korona országainak területén. 1747

Elpusztíthatatlan

minőségű

juta-, len- és kender-

zsákok

legtisztább magyar lenből készült vízhatlan vitorlavászon és juta kazal, gép- és szekértakaró

ponyvák

bármily nagyságban gyári áron 1738

kölcsönzsákok

minden célra

kölcsönponyvák

vasuti kocsik, szekér, behordási, rostaalj és repponyvák és asztagtakaróhoz legméréskeltebb kölcsönj ellenében

Kölcsön és vételre

vizmentes esőköpenyek

Hungaria

kétszer sodrott favéges kézi kevékötelek.

130, 140, és 150 centiméter hosszban

Minden anyag töltésére alkalmas egyszerűhasznált zsákok vétele és eladása:

Nagel Adolf

zsák- és ponyva-nagyraktár és kölcsönintézetében.

BUDAPEST,

V., ARANY JÁNOS-utca 10.

Sürgöncim:

„Nagel, Budapest.”

Vidéki telefon: 35—92 sz.

Törvényesen védve: Minden utazás és utánnomlás büntetendő, törvény-nemtudás, nem mentés!

Bíró: A tudatlanság a törvény szerint nem menthető, vagy igazoló ok. Miért nem hozatta meg magának Thierry gyógyszerészti Pregradából a köszönőleveleket ezreit tartalmazó füzetet, amit bárki is ingyen és bérmentve megkaphat?

Vádlott: Ez a körülmény, sajnálatra, előttem ismeretlen volt. Bíró: Azon kikötéssel, hogy e mulasztást a jövőben pótolni fogja, most felmentem azon vád alól, hogy az őnmaga és családja iránti gondosságot elmulasztotta. De ígérje, hogy jövőben óvakodni fog lépre menni és nem veszi majd a sokféle hatáskülső haszontalan szereket és hamisítványokat csakis a Thierry-féle balzsamot és centifolia-kenőcsöt fogja megelégedésének tartani. Az egészség törvényeit okvetlen be kell tartanunk, mert ezek elhanyagolása betegségek és a szervek elgyengülése által bünhődnek. Az emberiség segítségére, a betegségek és fájdalmak lecsillapítására legbiztosabban Thierry szereit szolgálnak és senkinek sem kell tovább hiábavalóan szenvedni, ha ezen olcsó szerek mindig a háznál vannak és állandóan alkalmazzák.

A Thierry-balzsam páratlan szer köhögés, katarus, mellfájás, tüdővész, toroklob, rekedtség, bronchitis, májelfajulás, gyomorgörcsök, kolika, emésztési zavarok és különösen influenza ellen és biztos gyógyulást hoz mindenkinek.

Ára 12 kls., vagy 6 dupla-üveg, vagy pedig egy nagy különlegességgel üvegnek 5 korona bérmentesen.

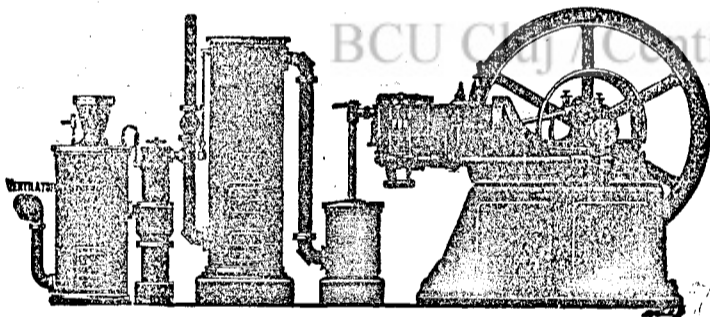
Thierry centifolia-kenőcse a netovábbja a szerekeknek sebek és gyulladásoknál, mell és mellkeményedéseknél, keléseknél, sérüléseknél, karbunkulusoknál, kelevényeknél, hólyagoknál és gyermekfeltöréseknél. Megpuhít és megnyit minden szálkát vagy a testbe jutott idegen dolgot. Idejekorán alkalmazva megakadályoz minden vérmérgezést és feleslegessé tesz minden operációt. Egy téglár ára bérmentve 3 korona 60 fill.

A tájékoztató füzetet ezernyi elismerőlevéllel bárki is ingyen és bérmentve megkaphja.

A szerek szétkülése csakis a pénz előzetes beküldése vagy utánvétel mellett történik.

Megrendelési cím:

THIERRY A. gyógyszerész Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Kapható: Török József és dr. Egger J. L. gyógyszerészeknél Budapesten, Vértes Lajos gyógyszerésznél Lugoson és minden nagyobb gyógy szertárban és drogueriában. 1723

Eredeti OSERS és BAUER motorok

BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntőde: Bécs.

Benzin- és petroleum-motorok és locomobillók, szivó-gáz-motortelepek 2—3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrangú gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Meződombi gazdaságomba folyó évi július hó 1-ére, egy földmives-iskolát végzett, némi gyakorlattal bíró, nőtlen

ispánt

keresek. — Magyarországon kívül az oláh nyelv tudása szükséges. — Fizetés megállapodás szerint. — Ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem adatnak, nevemre Meződomb u. p. Uzdi Szent-Péter, küldendők.

1763

Ajtay Géza.

BUDAPESTEN

AZ EGYETLEN

FÜGGETLEN

ELLENZÉKI

1760

vagy napilap:

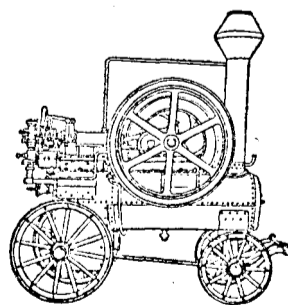
„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre 28 k. — f.
Fél évre 14 » — »
Negyedévre 7 » — »
Egy hónapra 2 » 20 »

GYÖNYÖRŰ ALBUMAJÁNDÉK KARÁCSONYRA AZ UJSÁG MINDEN ELŐFIZETŐJÉNEK KIVÉTEL NÉLKÜL:

Megrendelési cím: AZ UJSÁG kiadóhivatala, BUDAPEST, VII., Kerepesi-ut 54.

1725

Benzinmotoros

cséplőkészletek. Teljes malomberendezések.

benzin-, szivógáz- vagy más üzem.

Teljes olajgyári berendezések.

Elismert legjobb kivitelben szállítanak s mindenkor raktáron megtekinthetők.

Beck és Gergely

Budapest, V., Váci-ut 12.

Személyszállító vonatok indulási ideje 1906. május 1-től.

A vonatok indulási ideje közép-európai idő szerint van megállapítva. Az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli idő a percek aláhúzásával van megjelölve.

1651

Budapest felé:

515 sz. Tv. sz. sz.	507 sz.* szem. v.	501 sz. gyors v.	503 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	511 sz. gyors v.
130	602	1110	523	708	1259

Kolozsvárról indul:

Dés felé:

2 sz. szem. v.	14 sz. vegy. v.
725	537

Brassó felé:

512 sz. szem. v.	506 sz. szem. v.*	516 sz. vegy. v.	508 sz. szem. v.	502 sz. gyors v.
532	854	1051	830	611

* Az 507. sz. személyvonatnál Kolozsvár és Csucsá között az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

* Az 506. sz. személyvonatnál Nagyvarad és Tövis között az egy útra szóló szomszédos forgalmu menetjegyek érvénytelenek.

Predeal felé:

Brassóból indul:

Budapest felé:

592 sz. sz. s. z. t. v.	582 sz. Tv. sz. sz.	530 sz. vegy. v.	602 sz. gyors v.	502 sz. gyors v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	553 sz. Tv. sz. sz.	601 sz. gyors v.	505 sz. szem. v.	7802 sz. szem. v.	7804 sz. szem. v.	8712 sz. vegy. v.	8774 sz. sz. s. z. t. v.	8617 sz. vegy. v.	8615 sz. vegy. v.
650	1135	345	459	219	532	245	210	1026	807	515	826	250	634	300	933

Tövisről indul:

Maros-Ludasról ind.

Brassó felé:

Kolozsvár felé:

Arad felé:

Besztercze felé:

506 sz. szem. v.	602 sz. gyors v.	508 sz. sz. s. z. t. v.	502 sz. gyors v.	507 sz. szem. v.	501 sz. gyors v.	515 sz. szem. v.	505 sz. szem. v.	511 sz. szem. v.	607 sz. szem. v.	623 sz. vegy. v.	601 sz. gyors v.	605 sz. szem. v.	625 sz. vegy. v.	8112 sz. vegy. v.	8164 sz. sz. s. z. t. v.
1229	1154	128	833	157	812	1243	338	900	200	816	333	355	855	345	906

Kis-Kapusról indul:

Nagy-szebenből indul:

Segesvárról indul: Sz.-Udvarh.-ról ind:

Nagy-Szeben felé:

Kis-Kapus felé:

Fogarasz felé:

Sz.-Udvarhely felé:

Segesvár felé:

8402 sz. szem. v.	8464 sz. sz. s. z. t. v.	8404 sz. szem. v.	8412 sz. vegy. v.	8405 sz. szem. v.	8411 sz. vegy. v.	8463 sz. sz. s. z. t. v.	8413 sz. vegy. v.	8401 sz. szem. v.	5902 sz. szem. v.	5912 sz. vegy. v.	8512 sz. vegy. v.	7874 sz. vegy. v.	8511 sz. vegy. v.	8513 sz. vegy. v.
228	443	1120	710	705	731	1258	300	445	420	130	310	1034	700	234

A 8464. és 8463. sz. vonatok csak kedden és pénteken közlekednek.

Maros-Vásárhelyről indul:

S.-Szt.-Györgyről

Kocsárd felé:

Szász-Régen felé

Brassó felé:

Csik-Szereda felé:

K.-Vásárhely felé:

8001 sz. szem. v.	8005 sz. szem. v.	3003 sz. szem. v.	8011 sz. vegy. v.	8014 sz. vegy. v.	8016 sz. vegy. v.	8018 sz. vegy. v.	8705 sz. szem. v.	8711 sz. vegy. v.	8701 sz. szem. v.	8802 sz. szem. v.	8804 sz. szem. v.	8812 sz. vegy. v.	8702 sz. szem. v.	8704 sz. szem. v.
526	1225	538	935	506	1042	545	705	1239	450	700	1039	500	645	1020

Munkácsy-féle szab.

TAKARÉKTŰZHELYEK.

1904. Földmivelésügyi miniszt. 600 k. első díja.

1904. Hódmezővásárhelyi gazdasági kiállítás Elismerő oklevel.

1904. Veszprémmegyei gazdasági kiállítás Aranyérem.

1905. Nagyenyedi IV. Gazd. orsz. gépkiallítás áll. Ezüstérem.

Mindenféle igényeknek megfelel, készül 22-féle nagyságban

Csempeburkolattal is.

Arjegyzéket és költségvetést ingyen és bérmentve küld:

LOSSINSZKY IMRE okl. gépészmérnök,

BUDAPEST, V., ker., Lipót-körut 7. szám.

1759

MÁSTIN

a Doctor Trnkóczy krajnai hízoló és védőszere. Kereskedésekben is kapható s a legmagasabb kitüntésekben részesült. — Gondos gazdák minden tenyészállatnak adják s ezrivel küldik a köszönő iratokat. Postán küldve 5 csomag ára 2 korona 70 fillér. Trnkóczy-gyógyszertár 1689 Laibach.

Mezőgazdasági Hitelbank

részvény társaság.

Budapest, V., Báthory-utca 5.

Előnyös feltételek mellett nyújt

gazdasági beruházási,
függő termési,
hízolóási,
szeszgyári,
tejgazdasági,
dohánytermelési,

1650

kölcsönt

HAJELNKOR LEGJOBB TETŐFEDÉSI ANYAGA

ETERNIT PALA

MAGYARORSZAGI KOZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Elárusító hely Kolozsvárt:
• SZENES KÁROLYNÁL. •